

ELŐSZÓ

*„Nagy erővel nyomoznak a brit hatóságok emberkereskedelemmel és prostitúcióval gyanúsított – feltehetően magyar – állampolgárok ellen a szigetországban, miután az észak-nyugat angliai Boltonban már három olyan magyar nőt találtak, akiket valamilyen ürüggyel csaltak el Angliába, hogy aztán prostitúcióra kényszerítsék őket”
(The Bolton News helyi hírlap)¹*

Az ember – különösen a nő – és a gyermekkereskedelem az 1990-es évek óta az egyik legaggasztóbb jelenség a világban. Az utazás egyre gyorsabbá és egyszerűbbé válása, valamint az olyan új technológiák, mint az internet egyre szélesebb körű elterjedése következtében az emberkereskedelem és a hozzá kapcsolódó – hatalmas anyagi haszonforrást jelentő – szexuális, illetve gazdasági kizsákmányolás különböző formái egyre nagyobb méreteket öltenek. Habár a nemzetközi statisztikákat óvatosan kell kezelni, az általános álláspont szerint évről évre rengetegen, elsősorban nők és gyermekek esnek a határokon átnyúló, illetve az egyes országokon belül folyó emberkereskedelem áldozatául.²

Az 1990-es évek közepe óta az Európai Unió aktívan részt vesz egy olyan átfogó, multidiszciplináris megközelítés kidolgozásában, amely a kiinduló-, a tranzit-, valamint a célországok bevonásával próbálja megakadályozni, illetve teljesen megszüntetni az emberkereskedelmet. E megközelítés három fő alapelve: az emberkereskedelemmel kapcsolatos tevékenységek megakadályozása, az áldozatok védelme és támogatása, valamint az emberkereskedők hatékony büntetőjogi felelősségre vonása. Az EU ezzel párhuzamosan elő kívánja segíteni a különböző köztestületek tevékenységének összehangolását, valamint az illetékes közképviseltek és a civil szervezetek közötti egyre szorosabb együttműködés kialakítását.

Az USA Külügyminisztériumának 2005. évi jelentése szerint: „Magyarország tranzit, kibocsátó és célország, elsősorban az Oroszországból, Romániából, Ukrajnából, Moldáviából, Bulgáriából és a Balkánról szexuális kizsákmányolás céljából Európába és Észak-Amerikába kicsempésztett nők és leánygyermekes esetében.”

Az emberkereskedelem elleni hatékony küzdelem megköveteli a tagállamok közötti és az Európával, valamint az EBESZ-szel, a Frontex-el, az Eurojust-tal és a Nemzetközi Migrációs Szervezettel való együttműködés elmélyítését. A rendvédelmi szervek a bűnüldözés eszközeivel csak

¹ 2007. 11. 04. 09: 07 MTI, Vasárnapi Hírek

² Az USA külügyminisztériuma által kiadott, 2005-ös jelentése szerint évente kb. 600-800 ezer embert csempésznek át a nemzetközi határokon. Nagyjából 80 százalékuk nő, felük kiskorú. Az ENSZ becslései szerint még többen: évi egy millióan válnak emberkereskedők áldozatává. (Az EU-ban évente százezernél többen) <http://www.europarl.europa.eu>

részeredményeket képesek felmutatni. A miéltre magyarázatot ad Dr. Korinek László akadémikus a konferencia köszöntőjében: „Az illegális migráció kérdéskörének tudományos igényű feldolgozása rendkívül szerteágazó folyamat. Az alapos munkát megnehezíti mindenekelőtt az a körülmény, hogy maga a cselekmény tilalmazott, ennél fogva pontos adatokkal nem, csak az ismertté vált esetekből kikövetkeztethető becslésekkel rendelkezünk terjedelméről, összetételéről, tendenciáiról. A másik – az előzővel szoros kapcsolatban álló körülmény – viszont az, hogy épp a tilalmazottság folytán a belőle remélhető haszon olyan tetemes, hogy az ezt szervezők hatékonyan tudják cselekedeteiket leplezni. Harmadszor pedig a magatartás társadalmi megítélése meglehetősen összetett. Két egymástól markánsan eltérő attitűd csap össze: a xenofóbia, az idegenek gyűlölete, valamint a gyakran túlzó filantróp érzés, mely minden külföldiben gyámolításra szoruló és érdemes embert lát.

A határok őrzésével vagy a rendszettel általában megbízott szakembereknek természetesen minden fenti korlátozó körülmény dacára a kérdést felkészült szakmaisággal kell kezelni és megoldani.

Tekintettel kell lenniük nemzetközi kötelezettségeinkből adódó feladatokra, a nemzetbiztonsági kockázatokra, vagy a szervezett bűnözés elleni harc kihívásaira.”³

A „Pécsi Határőr Tudományos Közlemények” kötetei mindig aktuális témákat feldolgozó konferenciák értékeit örökölte meg, melyekben központi helyet foglal el –közvetlenül vagy közvetve– a Határőrség szerepe, feladatai. Az emberkereskedelem aktualitása nem szorul magyarázatra, szervezetünk kapcsolódását, pedig az indokolja, hogy 2006. február 13-án a Magyar Köztársaság Országgyűlése elfogadta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvényt, amely kibővítette a Határőrség nyomozó hatósági jogkörét többek között az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §) bűncselekmény nyomozásával. Így a Határőrség előtt a hazai és a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemben új dimenzió nyílt meg, mely kötelezettségeket is jelentett. A megfelelésre törekvés motiválta, hogy a Pécsi Határőr Igazgatóság pályázatot nyújtott be az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által „Az illegális migráció visszaszorítása és kezelése érdekében végzett tevékenység támogatására” kiírt pályázati felhívásra a nők, gyermekek áldozattá válásának megelőzése témakörben. A pályázat eredményeként az igazgatóság 4 millió forint összegű támogatást nyert, az emberkereskedelem bűncselekmény potenciális áldozatainak körében különböző szervezetek és szintek együttműködésével a bűnmegelőzési célú kommunikációs tevékenység javítására az igazgatóság illetékességi területén (Baranya, Tolna megye és Somogy megye 28 településén).

Az emberkereskedelem elkövetői azért „sikeresek”, mert a veszélyeztetett korosztály egyáltalán nem, vagy nem kellő mértékben tájékozott az áldozattá válás

³ Dr. Korinek László akadémikus a Magyar Rendészettudományi Társaság elnöke

veszélyeiről. A prevenció, a megelőzés az emberkereskedelem visszaszorításának egyik legfontosabb iránya.

Az emberkereskedelem kockázataira és veszélyeire való figyelemfelhívás, valamint a legális és illegális migrációval kapcsolatos tájékoztatás a megelőzés lényeges elemei. Figyelemfelkeltő kampányokat a különböző veszélyeztetett célcsoportokra tekintettel szükséges megtervezni. E célra igénybe kell venni a formális és az informális kommunikáció valamennyi lehetséges csatornáját, ideértve a témával foglalkozó közigazgatási és civil szervezeteket, szakembereket, a nyilvánosságot. A helyi média bevonásával tanulságképpen érzékeltetjük az emberkereskedelem áldozatainak valóságát.

Célunk az együttműködés és koordináció azokkal a civil és állami szervezetekkel, a helyi médiumokkal, szakértőkkel, akik a témával, az emberkereskedelem áldozataival nap, mint nap találkoznak. A tapasztalatokat tudományos és szakmai körben megvitatva, kiadvány formájában megjelentetve, közérthetően közvetítjük az emberkereskedelem potenciális áldozatainak, és a megelőzés, felderítés, büntetőeljárás, utógondozás, segítség területén dolgozók részére.

A pályázati lehetőséget kihasználva multidiszciplináris együttműködés keretében érzékeltetjük az emberkereskedelem áldozatainak valóságát, amelynek révén reményeink szerint kevesebben válhatnak a Pécsi Határőr Igazgatóság illetékességi területén potenciális áldozattá.

Köszönet illeti a szervezők, résztvevők és a kiadványt létrehozók munkáját, akiknek a legnagyobb elismerés, hogyha a tisztelt olvasó eredményesnek ítéli fáradozásainkat.

Zámbó Péter határőr ezredes
a Pécsi Határőr Igazgatóság megbízott igazgatója